

ความเห็นส่วนตัว  
ของ นายวิรุฬห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๗

วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ผู้ร้อง  
- ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลย ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย”

มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน” และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติในภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน ส่วนที่ ๘ การขายหรือจำหน่ายโดยมาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้นมีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ยอมออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้น ตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๓๕๒ มาตรา ๓๕๓ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง มาตรา ๓๕๔ มาตรา ๓๖๑ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ และมาตรา ๓๖๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษตามบทบัญญัติดังกล่าว”

เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้ประวิงคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้ซื้อทรัพย์สินที่ดินจากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันทีโดยไม่ต้องขอออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยอยู่ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ก่อน เป็นการลิดรอนสิทธิหรือเสรีภาพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์นั้น เกินสมควร ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการ

ขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอต่อศาลออกหมายบังคับคดีขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดให้เข้าครอบครองทรัพย์สินที่ตนซื้อได้อย่างรวดเร็ว ป้องกันการประวิงคดี สร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการขายทอดตลาด เป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ซื้อทรัพย์สิน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา สังคมและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยเป็นบทบัญญัติที่คงไว้ซึ่งเจตนารมณ์เดิมจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๘ ที่มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ตรี ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ขอยกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับเอาอสังหาริมทรัพย์ที่ตนซื้อได้ โดยถือว่าผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการบังคับขับไล่เดิมที่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดต้องดำเนินการอย่างไร้ขีดไข่วไป ป้องกันการประวิงคดี กระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการฟ้องคดีระหว่างโจทก์กับจำเลยจนศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับแต่ไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา จนต้องมีการบังคับคดีนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด เพื่อนำเงินมาชำระแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา วัตถุประสงค์ของการขายทอดตลาดมิใช่เพียงแต่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับชำระหนี้เงินเท่านั้น แต่ต้องให้ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดสามารถเข้าครอบครองทรัพย์สินที่ตนซื้อได้อย่างสมบูรณ์ด้วย เพื่อส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้ซื้อทรัพย์สินในการขายทอดตลาด ทำให้ราคาทรัพย์สินมีมูลค่าที่เหมาะสมกับความเป็นจริง เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตลอดจนสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ตัดสิทธิบุคคลภายนอกที่อยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอ้างว่าตนมิใช่บริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะยื่นคำร้องต่อศาลแสดงว่าตนมีอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินรวมทั้งมีสิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาว่าตนได้กระทำการโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๖๑ วรรคสอง ได้ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ จะบัญญัติให้ถือว่าผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่สามารถขอต่อศาลให้ออกหมายบังคับคดีได้โดยที่ตนยังไม่ได้ทำการฟ้องบังคับคดีก็ตาม แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นกระบวนการในชั้นการบังคับคดีที่เกิดขึ้นภายหลังจากศาลพิจารณาคดี และมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ทำให้กระบวนการบังคับคดีรวดเร็วยิ่งขึ้น หากเกิดการเกิดข้อพิพาททางแพ่งขึ้นใหม่เป็นอีกคดีหนึ่งที่ต้องพิจารณาคดีจนศาลมีคำพิพากษาและออกคำบังคับอีกครั้ง บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม

ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

ส่วนข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถาน และสิทธิในทรัพย์สิน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เหตุที่ต้องมีการดำเนินการระบวนการบังคับคดีขับไล่จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกิดขึ้นจากจำเลยไม่ปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามคำพิพากษา หากชำระหนี้ตามคำพิพากษาการดำเนินการระบวนการตามมาตรานี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ในระหว่างพิจารณาคดีของศาลกฎหมายให้โอกาสจำเลยต่อสู้คดีกับโจทก์เพื่อปกป้องสิทธิของตนอย่างเต็มที่ และสามารถชำระหนี้ได้ทุกเมื่อเพื่อไม่ให้มีการดำเนินการบังคับคดี หากจำเลยต้องการป้องกันสิทธิของตนในอสังหาริมทรัพย์ จำเลยต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อไม่ให้ต้องเกิดการบังคับคดี เพราะเมื่อบังคับคดีและมีการขายทอดตลาดจนผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดได้ชำระราคาครบถ้วนแล้ว กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นย่อมตกเป็นของผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ หากใช้จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาอีกต่อไป การที่บุคคลจะอ้างว่าตนมีเสรีภาพในเคหสถานและมีสิทธิในทรัพย์สินได้ต้องเป็นผู้ที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองสิทธิไว้ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือสามารถแสดงอำนาจพิเศษที่จะอยู่ในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ เมื่อจำเลยไม่มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์แล้ว จึงไม่สามารถอ้างเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สินได้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถาน ไม่กระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

๑/พ 1/๕/๕-๖  
(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)  
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ